

Aluehallintovirasto

Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman tulokset 2022

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Lapin aluehallintovirasto

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Sosiaali- ja terveysalan

lupa- ja valvontavirasto Valvira

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Opetus- ja kulttuuritoimi

Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman tulokset 2022

24.2.2023

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira

Aluehallintovirastojen julkaisuja 161/2023

ISSN: 2343-3132 (verkkojulkaisu)

ISBN: 978-952-5885-48-4

2023

KUVAILULEHTI

Aluehallintovirastojen julkaisuja 161/2023

Tekijät Etelä-Suomen aluehallintovirasto Itä-Suomen aluehallintovirasto Lapin aluehallintovirasto Lounais-Suomen aluehallintovirasto Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto Pohjois-Suomen aluehallintovirasto Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira		Julkaisuaika 24.2.2023	
		Toimeksiantajat(t)	
		Toimielimen asettamispäivä	
Julkaisun nimi Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman tulokset 2022			
Tiivistelmä Aluehallintovirastot ja Valvira ovat laatineet varhaiskasvatuksen valvontaohjelman, jonka mukainen suunnitelmallinen valvonta aloitettiin vuoden 2020 alussa. Vuonna 2022 valvonta kohdennettiin niihin kuntiin, joissa vuosien 2020 ja 2021 tarkasteluissa todettiin epäkohtia henkilöstömitoituksessa tai ryhmän enimmäiskoossa. Kyseisistä kunnista otettiin tarkasteluun aiempaa isompi otos päiväkoteja ja tarkastelun kohteena oli aiempaa pidempi ajanjakso. Päiväkodin henkilöstömitoituksen riittävyttä ja lapsiryhmien kokoa on valvottu tarkastamalla kuntien ilmoittamat tiedot henkilöstön määrästä suhteessa lasten määrään. Lisäksi syksyllä 2022 tarkastettiin steinerpedagogisten päiväkotien opettajien ja johtajien kelpoisuudet steinerpedagogisiin varhaiskasvatusopintoihin liittyvän siirtymäsäännöksen päättymisen vuoksi. Valvonnasta saatujen tulosten perusteella voidaan todeta, että varhaiskasvatuksen järjestäjät noudattavat henkilöstömitoitusta ja ryhmäkokoja säätelevää varhaiskasvatuslakia ja päiväkotien henkilöstömitoitukset ja ryhmäkoko toteutuvat hyvin. Päiväkotien henkilöstömitoitukset ovat olleet varhaiskasvatuslain mukaisia 98,49 %:ssa kaikista tarkastelun kohteena olleiden päiväkotien toimintapäivien määrästä. Myös päiväkodin lapsiryhmien ryhmäkoot ovat olleet varhaiskasvatuslain mukaisia 99,14 %:ssa kaikista tarkastelun kohteena olleiden lapsiryhmien toimintapäivien määrästä.			
Asiasanat varhaiskasvatus, valvonta, ryhmäkoko, kelpoisuus			
ISSN (painettu) -	ISBN (painettu) -	ISSN (verkkojulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-5885-48-4
Kokonaissivumäärä 22		Kieli suomi	Hinta -
Julkaisija Itä-Suomen aluehallintovirasto		Paino -	

INFORMATIONSSIDA

Regionförvaltningsverkens publikationer 161/2023

Sammanställd av Regionförvaltningsverket i Södra Finland Regionförvaltningsverket i Östra Finland Regionförvaltningsverket i Lappland Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland Regionförvaltningsverket i Norra Finland Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira	Utgivningsdatum 24.2.2023		
	Uppdragsgivare		
	Datum för tillsättandet av organet		
Publikationens titel Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman tulokset 2022 (Resultat från tillsynsprogrammet inom småbarnspedagogiken 2022)			
Referat Regionförvaltningsverken och Valvira har utarbetat ett tillsynsprogram för småbarnspedagogik. Den systematiska tillsynen inleddes i början av 2020. År 2022 riktades tillsynen till de kommuner där det vid granskningarna år 2020 och 2021 konstaterades missförhållanden i personaldimensioneringen eller i gruppens maximistorlek. Av dessa kommuner granskades ett större urval daghem än tidigare och granskningen gällde en längre period än tidigare. Daghemmets personaldimensionering och barngruppernas storlek har övervakats genom att man granskat kommunernas uppgifter om antalet anställda i förhållande till antalet barn. Hösten 2022 granskades dessutom behörigheten för lärare och daghemsföreståndare i steinerpedagogiska daghem på grund av att övergångsbestämmelsen om kompletteringen steinerpedagogiska småbarnspedagogiska studier upphörde. Utifrån resultaten av övervakningen kan det konstateras att anordnarna av småbarnspedagogik följer lagen om småbarnspedagogik som reglerar personaldimensioneringen och gruppstorleken och att personaldimensioneringen och gruppstorleken på daghemmen förverkligas väl. Dimensioneringen av daghemmens personal har varit förenlig med lagen om småbarnspedagogik 99,49 procent av det totala antalet verksamhetsdagar för de daghem som granskats. Även barngruppernas storlek på daghemmet har varit förenlig med lagen om småbarnspedagogik 99,14 procent av det totala antalet verksamhetsdagar för de barngrupper som granskats.			
Ämnesord småbarnspedagogik, tillsyn, gruppstorlek, behörighet			
ISSN (tryckt) -	ISBN (tryckt) -	ISSN (webbpublikation) 2343-3132	ISBN (webbpublikation) 978-952-5885-48-4
Sidantal 22	Spåk finska		Pris
Utgivare Regionförvaltningsverket i Östra Finland		Tryckeri	

Sisällysluettelo

1	Varhaiskasvatuksen valvontaohjelma	7
2	Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman toteuttaminen 2022	8
3	Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman tulokset 2022, henkilöstömitoitus ja ryhmäkoko	10
3.1	Päiväkotien henkilöstömitoitus	11
3.2	Ryhmäkoko	12
3.3	Aluehallintoviraston valvontaohjelman mukaiset päätökset ja ohjaus, henkilöstömitoitus ja ryhmäkoko	13
4	Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman tulokset 2022, steinerpedagogisten päiväkotien kelpoisuudet	14
4.1	Steinerpedagogisten päiväkotien kelpoisuudet	14
4.2	Aluehallintoviraston valvontaohjelman mukaiset päätökset ja ohjaus, steinerpedagogisten päiväkotien kelpoisuudet	15
5	Yhteenveto ja pohdintaa valvontaohjelman 2022 tuloksista	15
6	Valvontaohjelman tulosten koonti aluehallintovirastoittain	17
6.1	Etelä-Suomen aluehallintovirasto	17
6.2	Itä-Suomen aluehallintovirasto	17
6.3	Lapin aluehallintovirasto	18
6.4	Lounais-Suomen aluehallintovirasto	18
6.5	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto	18
6.6	Pohjois-Suomen aluehallintovirasto	19
6.7	Ruotsinkielisen sivistystoimen yksikkö	19
	Liitteet	20

1 Varhaiskasvatuksen valvontaohjelma

Aluehallintovirastot ja Valvira ovat laatineet varhaiskasvatuksen valvontaohjelman, jonka mukainen suunnitelmallinen valvonta aloitettiin vuoden 2020 alussa.

Varhaiskasvatuksen valvontaohjelmassa vuonna 2020 tarkastelun kohteena oli päiväkotien henkilöstömitoitus. Tarkastelu tehtiin kahden viikon ajanjaksolta 1 596 päiväkodista. Valvonnan tulosten mukaan henkilöstöä ei ole ollut riittävästi läsnä olleiden lasten määrään nähden 78 toimintapäivänä.

Vuonna 2021 valvontakohteena olivat kunnallisten päiväkotien henkilöstömitoitus ja ryhmä koko. Päiväkodin henkilöstömitoituksen riittävyttä ja lapsiryhmien kooka valvottiin tarkastamalla kuntien ilmoittamat tiedot henkilöstön määrästä suhteessa lasten määrään. Tarkastelu tehtiin yhden viikon ajanjaksolta 1 359 päiväkodista, joissa oli 5 563 lapsiryhmää. Valvonnan tulosten mukaan päiväkodin lasten ja henkilöstön määrän välinen suhdeluku ylittyi 45 toimintapäivänä ja ryhmän enimmäiskoko 312 toimintapäivänä.

Päiväkotien henkilöstömitoituksesta säädetään varhaiskasvatuslain (540/2018) 35 §:ssä. Lain mukaan päiväkodissa tulee kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olla varhaiskasvatuksessa olevien lapsien määrään, ikään ja varhaiskasvatuksessa päivittäin viettämäänsä aikaan suhteutettuna riittävä määrä henkilöitä, joilla on varhaiskasvatuksen opettajan, sosionomin tai lastenhoitajan ammatillinen kelpoisuus. Asetuksessa säädetään tarkemmin päiväkodin henkilöstömitoituksesta.

Valtioneuvoston asetuksen varhaiskasvatuksesta (753/2018) mukaan päiväkodissa tulee kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olla vähintään yksi henkilö enintään seitsemää, enemmän kuin viisi tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden tai kolmeatoista, enintään viisi tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden. Enintään neljää alle kolmivuotiaista kohden tulee olla vähintään yksi henkilö.

Päiväkodin ryhmäkoosta säädetään varhaiskasvatuslain 35 §:n 3 momentissa. Lain mukaan päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea varhaiskasvatuksen tehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia.

Taulukko 1: Varhaiskasvatuksen suhdeluvut

Lapsi	Suhdeluku	Lapsiryhmän enimmäiskoko
alle 3 vuotta	4	12
3 v, yli 5 tuntia päivässä	7	21
3 v, enintään 5 tuntia päivässä	13	39

Jos lapsiryhmässä on sekä alle 3-vuotiaita että kolme vuotta täyttäneitä lapsia osa-aikaisessa tai kokoaikaisessa varhaiskasvatuksessa, voi lapsiryhmän enimmäiskoko olla enemmän kuin 12 tai 21 lasta.

2 Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman toteuttaminen 2022

Varhaiskasvatuksen valvontaohjelmassa vuonna 2022 tarkastelun kohteena ovat edelleen olleet kunnallisten päiväkotien henkilöstömitoitus ja ryhmäkoko. Aluehallintovirastot toteuttivat valvontaohjelman lähettämällä kuntiin kirjallisen selvityspyynnön päiväkotien henkilöstömitoituksesta ja lapsiryhmistä. Valvonta kohdennettiin niihin kuntiin, joissa vuosien 2020 ja 2021 tarkasteluissa todettiin epäkohtia henkilöstömitoituksessa tai ryhmän enimmäiskoossa. Kyseisistä kunnista otettiin tarkasteluun aiempaa isompi otos päiväkoteja ja tarkastelun kohteena oli neljän viikon ajanjakso.

Kuntien tuli antaa selvityspyynnön mukaiset tiedot neljän kalenteriviikon ajalta aluehallintoviraston päättämänä ajankohtana. Alueesta riippuen tarkasteltiin viikkoja 11, 12, 13, 14, 15, 36, 37, 38 tai 39. Valinnassa otettiin huomioon, että tarkasteluajankohtana ei ollut koulun lukujärjestyksen mukaista loma-aikaa. Tiedot tuli antaa kaikilta viikonpäiviltä, koska myös vuorohoitoa järjestäviä päiväkoteja tarkastettiin valvontaohjelmassa.

Selvityspyynnön liitteenä kuntiin lähetettiin valvontalomake täyttöohjeineen. Kunnan tuli ilmoittaa valvontalomakkeella toteutuneet tiedot päiväkodin ja lapsiryhmien lasten ja työntekijöiden määristä. Valvontalomakkeella tuli antaa tiedot myös esiopetuksesta ja esiopetusta täydentävästä varhaiskasvatuksesta, jos se on ollut varhaiskasvatuksen järjestämää toimintaa. Jos päiväkoti toimii useassa osoitteessa (nk. etä-/satelliittiyksikkö), tuli jokaisen yksikön tiedot antaa erikseen. Selvityspyyntö ja valvontalomake täyttöohjeineen lähetettiin kuntiin aluehallintoviraston päättämän tarkasteluajankohdan jälkeen, jolloin kunnilla ei ollut etukäteen tiedossa valvonta-ajankohtaa.

Suurista kunnista aluehallintovirastot pyysivät vuoden 2022 valvontaohjelmaan selvityksen niistä päiväkodeista, joissa aiemmissa valvonnoissa on ollut epäkohtia sekä niistä päiväkodeista, joita ei aikaisempina valvontaohjelmavuosina ole tarkastettu. Pienistä kunnista valvontaohjelman puitteissa tarkastettiin kaikki päiväkodit. Selvityspyynnöissä pyydettiin kunnilta tiedot 1–64 päiväkodin henkilöstömitoituksesta ja ryhmäkoosta.

Kaikki valvontaohjelmassa vuonna 2022 mukana olleet kunnat toimittivat aluehallintovirastolle valvontaohjelman mukaiset tiedot.

Päiväkodin henkilöstömitoituksesta ja lapsiryhmistä kysyttiin seuraavia tietoja:

Lapsiryhmän toteutuneet läsnäolot

Ryhmän nimi

Ryhmän lapsimäärä alle 3-vuotiaat (lkm)

Ryhmän lapsimäärä yli 3-vuotiaat (lkm)

Ryhmän lapsimäärä

Mitoitukseen laskettava henkilöstö (lkm)

Vuorohoitoryhmä (kyllä/ei)

Täytetään vain valkoiset solut

Pvm	Alle 3-v	Yli 3-v, ≤ 5h osapäivä	Yli 3-v, > 5 h kokopäivä	Lasten määrä	Henkilökunta	Suhdeluku
				0,00		0,00
				0,00		0,00
				0,00		0,00
				0,00		0,00
				0,00		0,00
				0,00		0,00
				0,00		0,00
				0,00		0,00

Kuva 1: Lapsiryhmän toteutuneet läsnäolot -lomake

Päiväkodin henkilöstömitoitus

Kunta

Päiväkodin nimi

Vuorohoitoyksikkö (kyllä/ei)

Päiväkodissa on lapsiryhmiä (lkm)

Mitoitukseen laskettava henkilöstö (lkm)

Täytetään vain valkoiset solut

Pvm	Alle 3v	Yli 3v ≤ 5 h osapäivä	Yli 3v > 5 h kokopäivä	Henkilökunta	Suhdeluku
					0,00
					0,00
					0,00
					0,00
					0,00
					0,00
					0,00
					0,00

Kuva 2: Päiväkodin henkilöstömitoitus -lomake

Lomakkeella on pyydetty kuntaa antamaan selvitys ylityksen syystä, jos lapsiryhmän lasten määrä tai lapsiryhmän tai päiväkodin suhdeluku taulukossa on ylittänyt säädösten mukaisen ryhmän enimmäiskoon tai suhdeluvun. Tarpeen mukaan kuntaan on lähetty myös lisäselvityspyynnö, esimerkiksi jos vuorohoitoryhmässä on ylittynyt ryhmän enimmäiskoko. Tällöin kuntaa on pyydetty ilmoittamaan lasten ja henkilöstön määrät päivän eri ajankohtina.

Syksyllä 2022 valvontaohjelmassa tarkastettiin myös steinerpedagogisten päiväkotien opettajien ja johtajien kelpoisuudet steinerpedagogisiin varhaiskasvatusopintoihin liittyvän siirtymäsäännöksen päättymisen vuoksi. Aluehallintovirastot toteuttivat valvontaohjelman tältä osin lähettämällä kaikkien steinerpedagogisten päiväkotien palveluntuottajille kirjallisen selvityspyynnön päiväkotien opettajien ja johtajien kelpoisuudesta. Kelpoisuudet osoitettiin toimittamalla aluehallintovirastolle tutkintotodistukset ja muut tarvittavat todistukset.

Tiedot steinerpedagogisista päiväkodeista saatiin Valveri-rekisteristä. Kaikki steinerpedagogisten päiväkotien palveluntuottajat toimittivat aluehallintovirastolle valvontaohjelman mukaiset tiedot.

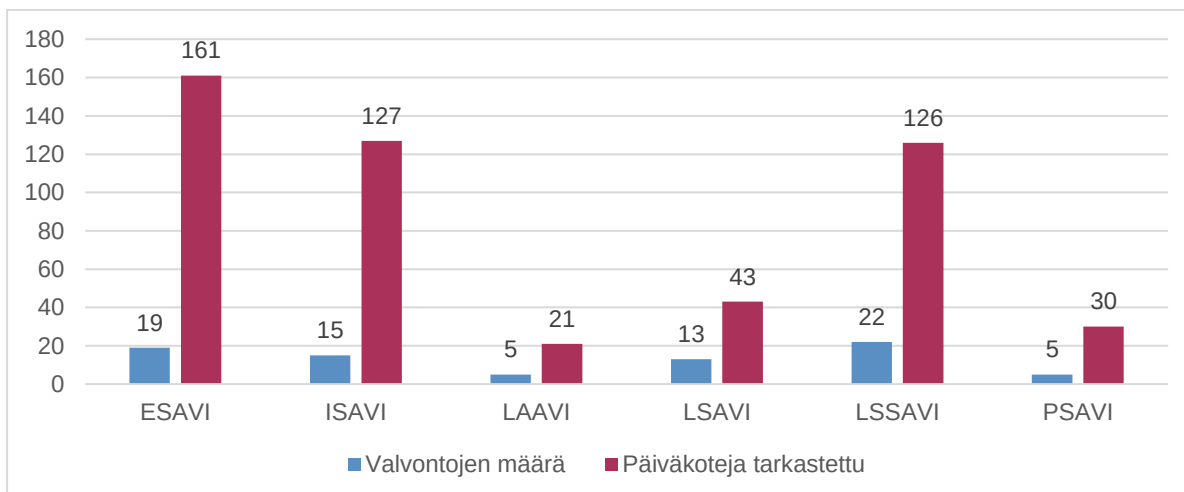
3 Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman tulokset 2022, henkilöstömitoitus ja ryhmäkoko

Aluehallintovirastot ovat tehneet varhaiskasvatuksen valvontaohjelman mukaisen tarkastuksen 67 kuntaan ja varhaiskasvatuksen valvontapäätöksiä niihin liittyen on tehty 79. Päiväkoteja on tarkastettu 508 ja niistä kahdeksaan on tehty myös ennalta ilmoitettu tai ennalta ilmoittamaton tarkastuskäynti.

Valvontaohjelmassa on tarkastettu 508 päiväkodin henkilöstömitoitus ja lapsiryhmien ryhmäkoot.

Joidenkin aluehallintovirastojen alueilla on tehty valvontapäätöksiä enemmän kuin vuonna 2022 valvontaohjelmassa mukana olleiden kuntien määrä on. Tämä johtuu siitä, että valvontaohjelmassa on tarkasteltu esimerkiksi isoimpien kaupunkien henkilöstömitoitusta alueittain. Lisäksi osassa kunnista on annettu päätös erikseen suomen- ja ruotsinkielisestä varhaiskasvatuksesta.

Oheisessa kuviossa (Kuvio 1) on eritelty valvonnan kohteena olleiden kuntien ja päiväkotien määrä sekä tehtyjen valvontapäätösten lukumäärät aluehallintovirastoittain:

Kuvio 1: Valvontapäätösten ja tarkastettujen päiväkotien määrä aluehallintovirastoittain

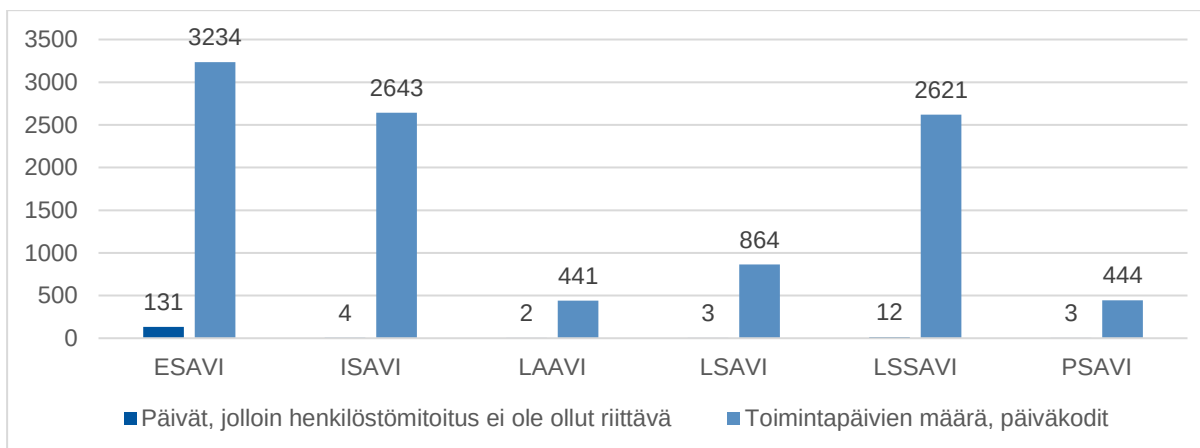
Kuvioissa käytetään seuraavia lyhenteitä: ESAVI/Etelä-Suomen aluehallintovirasto, ISAVI/Itä-Suomen aluehallintovirasto, LAAVI/Lapin aluehallintovirasto, LSAVI/Lounais-Suomen aluehallintovirasto, LSSAVI/Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, PSAVI/Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

3.1 Päiväkotien henkilöstömitoitus

Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman mukaisen valvonnan kohteena olleissa päiväkodeissa on ollut 10 247 toimintapäivää. Henkilöstömitoitus ei ole ollut riittävä 155 toimintapäivänä. Henkilöstömitoitus on alittunut 1,51 %:ssa päiväkodin toimintapäivien määrästä.

Päiväkotien henkilöstömitoitus on ollut varhaiskasvatuslain mukainen 98,49 prosentissa toimintapäivistä.

Oheisessa kuviossa (Kuvio 2) on eritelty aluehallintovirastoittain tarkasteltujen toimintapäivien määrät ja sellaisten päivien lukumäärät, jolloin päiväkodin henkilöstömitoitus ei ole ollut riittävä:

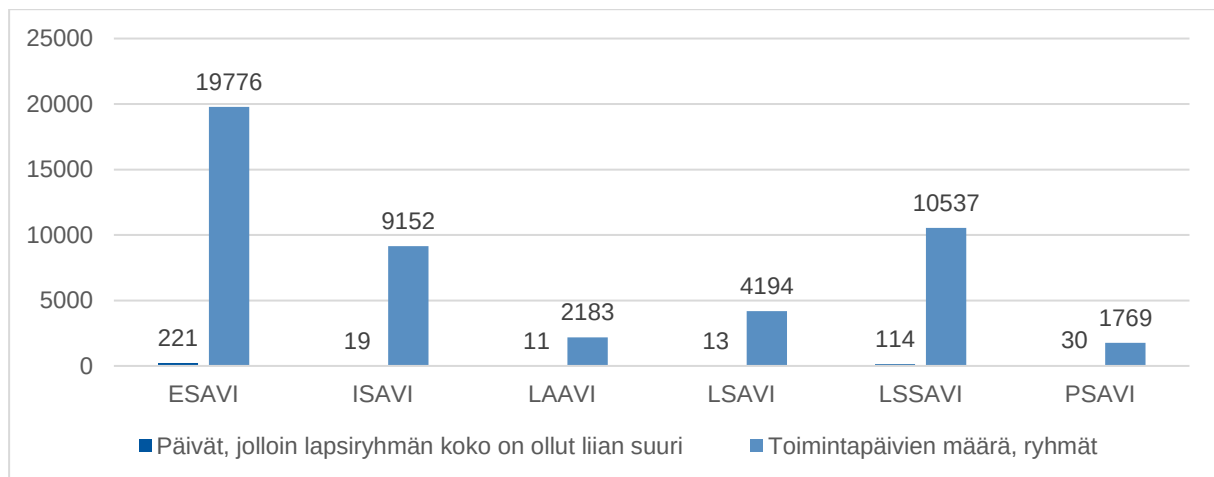
Kuvio 2: Päivät, jolloin henkilöstömitoitus ei ole ollut riittävä ja päiväkodin toimintapäivien määrä

3.2 Ryhmäkoko

Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman mukaisen valvonnan kohteena olleissa päiväkodeissa on ollut 2 398 lapsiryhmää. Toimintapäiviä lapsiryhmissä on ollut kaikkiaan 47 611. Ryhmän enimmäiskoko on ylittynyt 408 toimintapäivänä eli 0,86 %:ssa toimintapäivien määrästä.

Päiväkotien lapsiryhmien ryhmäkoot ovat olleet varhaiskasvatuslain mukaisia 99,14 prosentissa toimintapäivistä.

Oheisessa kuviossa (Kuvio 3) on eritelty aluehallintovirastoittain toimintapäivien määrät ja sellaisten päivien lukumäärät, jolloin lapsiryhmän suurin sallittu koko on ylittynyt:

Kuvio 3: Tarkastellut ryhmien toimintapäivät aluehallintovirastoittain ja ryhmäkoon ylityspäivien määrä

Varhaiskasvatuslain mukaan henkilöstömitoitusta tarkastellaan päivä- ja päiväkotikohtaisesti, ei ryhmäkohtaisesti. Aluehallintovirastot ovat kuitenkin tarkastelleet ryhmäkoon tarkastelun yhteydessä myös sitä, millainen suhdeluku lapsiryhmissä on ollut päivän aikana. Tarkastelu on tehty, koska aluehallintovirastot ovat halunneet tietoa siitä, miten henkilöstö tosiasiallisesti työskentelee ryhmissä ja jakaantuu eri lapsiryhmiin.

Tarkastelu on osoittanut, että lapsiryhmien tasolla suhdeluku on ollut seitsemän tai alle 93,63 %:ssa kaikista toimintapäivistä.

Valvonnan kohteena olleissa päiväkodeissa on ollut 2 398 lapsiryhmää, joissa on tarkasteltu 47 611 toimintapäivää. Ryhmäkohtaisessa tarkastelussa on ilmennyt, että lapsiryhmätasolla suhdeluku on ollut yli seitsemän 3 031 toimintapäivänä (6,37 %).

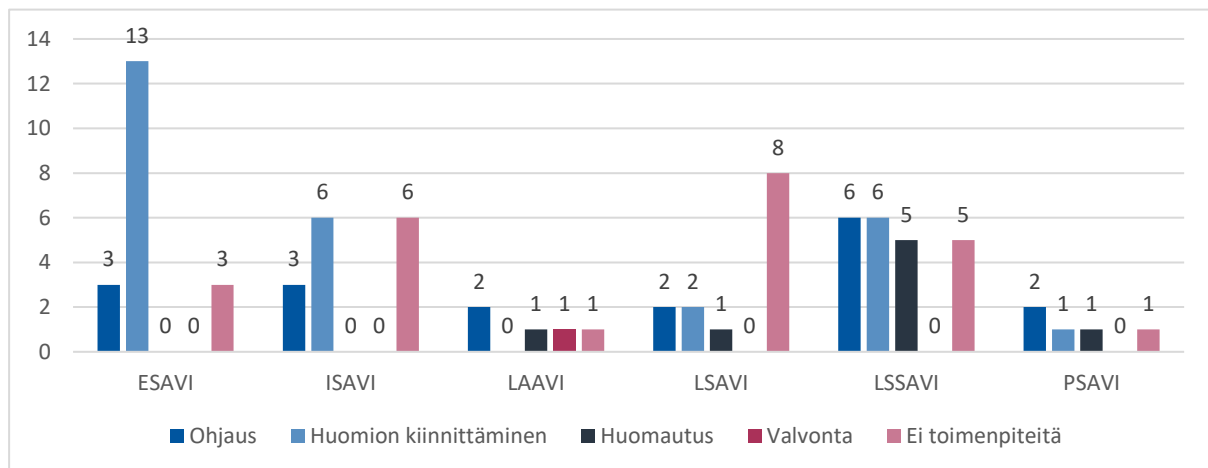
3.3 Aluehallintoviraston valvontaohjelman mukaiset päätökset ja ohjaus, henkilöstömitoitus ja ryhmäkoko

Aluehallintovirastot ovat päätöksissään tarkastelleet päiväkotikohtaisia tietoja henkilöstömitoituksesta ja ryhmäkoosta. Tarvittaessa kunnalle on annettu päätöksessä myös ohjausta, jos esimerkiksi henkilöstöresurssi ei ole jakautunut lapsiryhmiin tasaisesti.

Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman mukaisia päätöksiä on tehty 79.

- Aluehallintovirastot ovat todenneet 24 päätöksessä, että päiväkodin henkilöstömitoitus ja ryhmäkoko ovat olleet varhaiskasvatuslain mukaiset.
- Aluehallintovirastot ovat antaneet ohjausta 18 päätöksessä, joissa on havaittu esimerkiksi epäkohtia päiväkodin henkilöstöresurssien jakautumisessa lapsiryhmiin, vaikka päiväkodin henkilöstömitoitus on ollut samaan aikaan varhaiskasvatuslain mukainen.
- Aluehallintovirastot ovat kiinnittäneet 28 päätöksessä kunnan huomiota henkilöstömitoitusta tai ryhmäkokoja koskevan lain noudattamiseen.
- Aluehallintovirastot ovat antaneet kahdeksassa päätöksessä huomautuksen kunnalle vastaisen toiminnan varalle.
- Aluehallintovirastot ovat jatkaneet yhdessä päätöksessä varhaiskasvatuksen valvontaa henkilöstömitoituksen tai ryhmäkoon korjaamiseksi. Valvonnan jatkaminen tarkoittaa esimerkiksi sitä, että kunnan tulee esittää aluehallintovirastolle selvitykset niistä toimenpiteistä, joilla se korjaa päiväkodin henkilöstömitoituksen ja ryhmäkoon varhaiskasvatuslain mukaiseksi.

Oheisessa kuviossa (Kuvio 4) on eritelty varhaiskasvatuksen valvonnassa annetut päätökset aluehallintovirastoittain:

Kuvio 4: Aluehallintovirastojen toimenpiteet valvontaohjelmaan liittyen

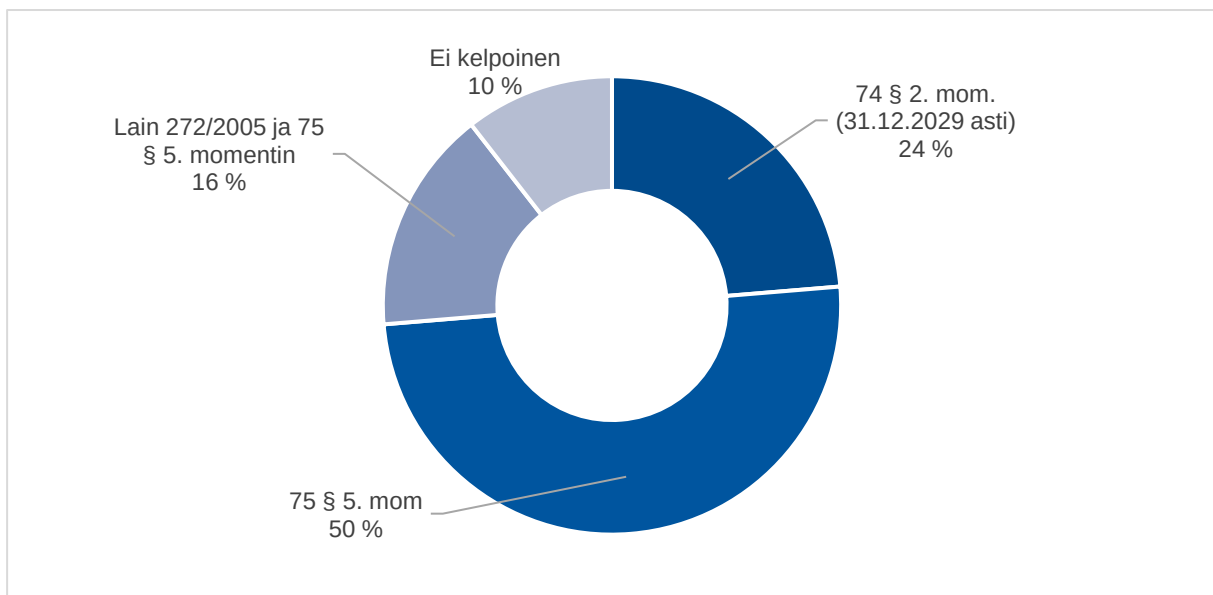
4 Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman tulokset 2022, steinerpedagogisten päiväkotien kelpoisuudet

Aluehallintovirastot ovat tehneet varhaiskasvatuksen valvontaohjelman mukaisen tarkastuksen 39 steinerpedagogiseen päiväkotiin ja varhaiskasvatuksen valvontapäätöksiä niihin liittyen on tehty 32.

4.1 Steinerpedagogisten päiväkotien kelpoisuudet

Valvonnan kohteena olleissa 39 steinerpedagogisessa päiväkodissa on ollut 92 opettajaa. Heistä 74 prosentilla on varhaiskasvatuslain mukainen steinerpedagogisen päiväkodin henkilöstön kelpoisuus. Steinerpedagogisten päiväkotien opettajista neljä prosenttia ei ole suorittanut varhaiskasvatuslain 75 §:n 6 momentin mukaisia Opetushallituksen määäämiä lisäopintoja.

Valvonnan kohteena olleissa 39 steinerpedagogisessa päiväkodissa on ollut 37 päiväkodin johtajaa, joista osa on työskennellyt myös ryhmässä opettajana. Oheisessa kuviossa (Kuvio 5) on esitetty steinerpedagogisten johtajien prosenttiosuudet sen mukaan, minkä säädöksen perusteella heillä on kyseinen kelpoisuus:

Kuvio 5: Steinerpedagogisten päiväkotien johtajien prosenttiosuudet kelpoisuuden antavan säädöksen mukaan

Päiväkodin johtajista puolet on siirtymäsäännöksen 75 §:n 5 momentin mukaan kelpoisia toimimaan päiväkodin johtajana. Siirtymäsäännöksen 74 §:n 2 momentin mukaan 24 prosenttia on kelpoisia toimimaan päiväkodin johtajana 31.12.2029 asti. Tällä hetkellä steinerpedagogisissa päiväkodeissa työskentelevistä päiväkodin johtajista 16 prosentilla ei ole kelpoisuutta tehtävänsä, mutta he saavat jatkaa johtajana samassa yksikössä siirtymäsäännöksen 75 §:n 5 momentin ja sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista

annetun lain (272/2005) siirtymäsäännöksen 17 §:n turvin. Kymmenellä prosentilla steinerpedagogisten päiväkotien johtajista ei ole ollenkaan lain edellyttämää kelpoisuutta päiväkodin johtajaksi.

4.2 Aluehallintoviraston valvontaohjelman mukaiset päätökset ja ohjaus, steinerpedagogisten päiväkotien kelpoisuudet

Vuonna 2022 Aluehallintovirastot ovat päätöksissään tarkastelleet päiväkotikohtaisia tietoja steinerpedagogisten päiväkotien henkilöstön kelpoisuuksista. Tarvitessa palveluntuottajille on annettu päätöksessä myös ohjausta, jos henkilöstön kelpoisuudet eivät ole varhaiskasvatuslain mukaisia siirtymäajan jälkeen 1.1.2030.

Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman mukaisia päätöksiä steinerpedagogisiin päiväkoteihin liittyen on tehty 32.

- Aluehallintovirastot ovat todenneet 26 päätöksessä, että steinerpedagogisten opettajien/varhaiskasvattajien ja päiväkodin johtajien kelpoisuudet ovat lain mukaisia.
- Aluehallintovirastot ovat antaneet ohjausta kuudessa päätöksessä, joissa steinerpedagogisten opettajien/varhaiskasvattajien ja/tai päiväkodin johtajien kelpoisuuksissa on erityistä huomioitavaa esimerkiksi varhaiskasvatuslain siirtymäsäännösten näkökulmasta.
- Aluehallintovirastot ovat kiinnittäneet kahdessa päätöksessä palveluntuottajan huomiota varhaiskasvatuslain kelpoisuusehtojen noudattamiseen.
- Aluehallintovirastot ovat antaneet kaksi määräystä tehdä ilmoitus päiväkodin johtajasta yksityisten palvelunantajien rekisteriin.
- Aluehallintovirastot ovat avanneet yhden valvonta-asian päiväkodissa tuotetusta varhaiskasvatuksesta, kun päiväkodissa ei ole ollut yhtään kelpoisuusehdot täyttävää opettajaa.

5 Yhteenveto ja pohdintaa valvontaohjelman 2022 tuloksista

Aluehallintovirastot ja Valvira ovat aloittaneet varhaiskasvatuksen suunnitelmallisen valvonnan vuonna 2020. Varhaiskasvatuksen valvontaohjelmassa 2022 jatkettiin henkilöstömitoituksen ja ryhmäkoon valvontaa ja valvonta kohdennettiin niihin kuntiin, joissa on havaittu puutteita aiemmissa valvonnoissa vuosina 2020 ja 2021.

Varhaiskasvatuksen valvontaohjelmassa 2022 tarkastettiin 508 kunnallista päiväkotia, joissa oli yhteensä 10 247 toimintapäivää. Henkilöstömitoitus ei ole ollut riittävä 155 toimintapäivänä. Tarkastelluissa päiväkodeissa oli 2 398 lapsiryhmää, joissa oli yhteensä 47 611 toimintapäivää. Päiväkotien henkilöstömitoitukset ovat olleet varhaiskasvatuslain mukaisia 98,49 %:ssa kaikista tarkastelun kohteena olleiden päiväkotien toimintapäivien määrästä. Myös päiväkodin lapsiryhmien ryhmäkoot ovat olleet varhaiskasvatuslain mukaisia 99,14 %:ssa kaikista tarkastelun kohteena olleiden lapsiryhmien toimintapäivien määrästä.

Valvonnasta saatujen tulosten perusteella voidaan todeta, että varhaiskasvatuksen järjestäjät noudattavat henkilöstömitoitusta ja ryhmäkokoja säätelevää varhaiskasvatuslakia, ja päiväkotien henkilöstömitoitukset ja ryhmäkoko toteutuvat hyvin. Aluehallintovirastot ovat päätöksissään tarvittaessa ohjanneet, kiinnittäneet huomiota lainmukaiseen toimintaan ja antaneet huomautuksia lainvastaisesta toiminnasta. Aluehallintovirastot jatkavat valvontaa alueillaan osana aluehallintovirastojen valvontatehtävää.

Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman 2022 tuloksissa ilmenee alueellisia eroja. Eroja ryhmäkoon ylityksissä tai henkilöstömitoituksen alituksissa oli sekä aluehallintovirastojen välillä että kunkin aluehallintoviraston alueen sisällä. Erityisesti haasteet korostuvat henkilöstömitoituksen osalta pääkaupunkiseudulla.

Jos päiväkodin henkilöstömitoitukset ei toteudu lainmukaisesti ja lapsiryhmissä ei ole riittävästi henkilöstöä, näkyy se lapsiryhmien toiminnan vaikeutumisena ja varhaiskasvatuslain mukaisten tavoitteiden toteutuminen vaarantuu. Varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee huolehtia, että päiväkodin kaikissa lapsiryhmissä työskentelee riittävästi työntekijöitä. Työvuorosuunnittelussa tulee entistä huolellisemmin ottaa huomioon lasten varhaiskasvatusajan varauksia ja kohdentaa henkilöstöä niiden mukaisesti työvuoroihin. Yhtenä merkittävänä syynä siihen, että henkilöstömitoitukset ei ole toteutunut, on ollut henkilöstön poissaolot, joihin ei ole saatu sijaista yrityksistä huolimatta. Varhaiskasvatuksen valvontaohjelma 2022 toteutettiin pääosin keväällä, jolloin monin paikoin oli vielä koronapandemia sekä henkilöstön työtaisteluihin liittyviä ylityö- ja vuoronvaihtokieltoja sekä lakkoja. On kuitenkin tärkeää huomata, että varhaiskasvatuslaki ei mahdollista päiväkodin henkilöstön mitoituksesta poikkeamista henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Kuntien on huolehdittava tarpeellisen sijaisjärjestelmän toimivuudesta kaikissa tilanteissa.

Julkisessa keskustelussa huoli tiivistyy päiväkotien yksittäisten lapsiryhmien toimintaan. Päiväkodissa voi päivän aikana tulla eteen tilanteita, jolloin lasten ja henkilöstön välinen suhdeluku ei toteudu. Yleisimmin suhdeluvun toteutumisessa on puutteita päivän ensimmäisinä ja viimeisinä tunteina. Valvonnan tulokset kertovat lukujen muodossa päiväkotien tilanteesta sen, noudattavatko varhaiskasvatuksen järjestäjät varhaiskasvatuslain mukaisia määräyksiä päiväkotien henkilöstömitoituksesta ja ryhmäkoosta. Tulokset eivät kerro sitä, miten kuormittavaksi päiväkodeissa tehty työ koetaan tai onko työntekijöillä tehtävään vaadittavaa kelpoisuutta. Tulokset eivät kerro myöskään sitä, miten päiväkodeissa suhdeluku toteutuu päivän jokaisena hetkenä. Varhaiskasvatuslain mukaan henkilöstömitoitusta tarkastellaan päiväkohtaisesti.

Aluehallintovirastot kannustavat varhaiskasvatuksen järjestäjiä edelleen pohtimaan, millaiset pedagogiset ja toiminnalliset ratkaisut päiväkotien arjessa parhaiten mahdollistavat varhaiskasvatuksen järjestämisen lasten etu huomioon ottaen. Erilaisia järjestämistapoja suunniteltaessa on mietittävä tilojen käyttöä ja soveltuvuutta uudelle toiminnalle. Uusien järjestämismallien ja pienryhmätoiminnan kehittäminen sekä kokeileminen voivat myös olla ratkaisu toimimattomaan päiväkotiarkeen.

Varhaiskasvatuksen valvontaohjelmassa 2022 tarkastettiin myös steinerpedagogisten päiväkotien opettajien ja päiväkodin johtajien kelpoisuudet. Valvonnan

kohteena olleissa 39 steinerpedagogisessa päiväkodissa on ollut 92 opettajaa. Heistä 74 prosentilla on varhaiskasvatuslain mukainen steinerpedagogisen päiväkodin henkilöstön kelpoisuus.

Valvonnan kohteena olleissa 39 steinerpedagogisessa päiväkodissa on ollut 37 päiväkodin johtajaa, joista osa on työskennellyt myös ryhmässä opettajana. Heistä 50 prosentilla on varhaiskasvatuslain mukainen steinerpedagogisen päiväkodin johtajan kelpoisuus. Vuoden 2029 loppuun asti steinerpedagogisen päiväkodin johtajana voi toimia 40 prosenttia johtajista.

Tulosten perusteella steinerpedagogisten päiväkotien työntekijöistä merkittävä osa ei täytä varhaiskasvatuslain mukaisia kelpoisuusehtoja. Valvontaa steinerpedagogisten päiväkotien henkilöstön kelpoisuuksien osalta on hankaloittanut se, että varhaiskasvatuslaki on osin tulkinnanvarainen.

6 Valvontaohjelman tulosten koonti aluehallintovirastoittain

Seuraavissa luvuissa varhaiskasvatuksen valvontaohjelman tulokset esitellään aluehallintovirastoittain.

6.1 Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto on tarkastanut Etelä-Suomen 62 kunnasta yhdeksän kunnan 161 päiväkotia. Päiväkodeissa on ollut yhteensä 3 234 toimintapäivää. Päiväkotien henkilöstömitoitus on alittunut tarkasteluajanjaksolla 131 päivänä, joka on 4,05 % kaikista päiväkodin toimintapäivistä.

Tarkastetuissa päiväkodeissa on ollut 972 lapsiryhmää, joissa on ollut yhteensä 19 776 toimintapäivää. Ryhmän enimmäiskoon ylityspäiviä on tarkasteluajanjaksolla ollut 221, joka on 1,12 % kaikista lapsiryhmien toimintapäivistä.

Aluehallintovirasto on tarkastellut myös ryhmäkohtaista suhdelukua. Ryhmäkohtainen suhdeluku on ollut yli seitsemän 2 314 päivänä 19 776 toimintapäivästä, joka on 11,70 % kaikista toimintapäivistä.

Aluehallintovirasto on tarkastanut 20 steinerpedagogisen päiväkodin opettajien ja päiväkodin johtajan kelpoisuudet. Kyseisissä päiväkodeissa muutama steinerpedagogisen koulutuksen saaneista ei ole suorittanut vaadittavia lisäopintoja.

6.2 Itä-Suomen aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto on tarkastanut Itä-Suomen 44 kunnasta 15 kunnan 127 päiväkotia. Päiväkodeissa on ollut yhteensä 2 643 toimintapäivää. Päiväkotien henkilöstömitoitus on alittunut tarkasteluajanjaksolla neljänä päivänä, joka on 0,15 % kaikista päiväkotien toimintapäivistä.

Tarkastetuissa päiväkodeissa on ollut 450 lapsiryhmää, joissa on ollut yhteensä 9 152 toimintapäivää. Ryhmän enimmäiskoon ylityspäiviä on tarkasteluajanjaksolla ollut 19, joka on 0,21 % kaikista lapsiryhmien toimintapäivistä.

Aluehallintovirasto on tarkastellut myös ryhmäkohtaista suhdelukua. Ryhmäkohtainen suhdeluku on ollut yli seitsemän 207 päivänä 9 152 toimintapäivästä, joka on 2,26 % kaikista toimintapäivistä.

Aluehallintovirasto on tarkastanut kahden steinerpedagogisen päiväkodin opettajien ja päiväkodin johtajan kelpoisuudet. Kyseisissä päiväkodeissa kaikki steinerpedagogisen koulutuksen saaneet ovat suorittaneet vaadittavat lisäopinnot.

6.3 Lapin aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto on tarkastanut Lapin 21 kunnasta neljän kunnan 21 päiväkotia. Päiväkodeissa on ollut yhteensä 441 toimintapäivää. Päiväkotien henkilöstömitoitus on alittunut tarkasteluajanjaksolla kahtena päivänä, joka on 0,45 % kaikista päiväkodin toimintapäivistä.

Tarkastetuissa päiväkodeissa on ollut 107 lapsiryhmää, joissa on ollut yhteensä 2 183 toimintapäivää. Ryhmän enimmäiskoon ylityspäiviä on tarkasteluajanjaksolla ollut 11, joka on 0,50 % kaikista lapsiryhmien toimintapäivistä.

Aluehallintovirasto on tarkastellut myös ryhmäkohtaista suhdelukua. Ryhmäkohtainen suhdeluku on ollut yli seitsemän 71 päivänä 2 183 toimintapäivästä, joka on 3,25 % kaikista toimintapäivistä.

Aluehallintovirasto on tarkastanut kahden steinerpedagogisen päiväkodin opettajien ja päiväkodin johtajan kelpoisuudet. Kyseisissä päiväkodeissa kaikki steinerpedagogisen koulutuksen saaneet ovat suorittaneet vaadittavat lisäopinnot.

6.4 Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto on tarkastanut Lounais-Suomen 43 kunnasta 13 kunnan 43 päiväkotia. Päiväkodeissa on ollut yhteensä 4 194 toimintapäivää. Päiväkotien henkilöstömitoitus on alittunut tarkasteluajanjaksolla kolmena päivänä, joka on 0,07 % kaikista päiväkodin toimintapäivistä.

Tarkastetuissa päiväkodeissa on ollut 196 lapsiryhmää, joissa on ollut yhteensä 4 194 toimintapäivää. Ryhmän enimmäiskoon ylityspäiviä on tarkasteluajanjaksolla ollut 13, joka on 0,31 % kaikista lapsiryhmien toimintapäivistä.

Aluehallintovirasto on tarkastellut myös ryhmäkohtaista suhdelukua. Ryhmäkohtainen suhdeluku on ollut yli seitsemän 135 päivänä 4 194 toimintapäivästä, joka on 3,22 % kaikista toimintapäivistä.

Aluehallintovirasto on tarkastanut kahden steinerpedagogisen päiväkodin opettajien ja päiväkodin johtajan kelpoisuudet. Kyseisissä päiväkodeissa kaikki steinerpedagogisen koulutuksen saaneet ovat suorittaneet vaadittavat lisäopinnot.

6.5 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto on tarkastanut Länsi- ja Sisä-Suomen 85 kunnasta 22 kunnan 126 päiväkotia. Päiväkodeissa on ollut yhteensä 2 621 toimintapäivää. Päiväkotien henkilöstömitoitus on alittunut tarkasteluajanjaksolla 12 päivänä, joka on 0,46 % kaikista päiväkodin toimintapäivistä.

Tarkastetuissa päiväkodeissa on ollut 533 lapsiryhmää, joissa on ollut yhteensä 10 537 toimintapäivää. Ryhmän enimmäiskoon ylityspäiviä on tarkasteluajanjak-solla ollut 114, joka on 1,08 % kaikista lapsiryhmien toimintapäivistä.

Aluehallintovirasto on tarkastellut myös ryhmäkohtaista suhdelukua. Ryhmäkoh-tainen suhdeluku on ollut yli seitsemän 245 päivänä 10 537 toimintapäivästä, joka on 2,33 % kaikista toimintapäivistä.

Aluehallintovirasto on tarkastanut Länsi- ja Sisä-Suomen alueella seitsemän stei-nerpedagogisen päiväkodin opettajien ja päiväkodin johtajien kelpoisuudet. Ky-seisissä päiväkodeissa kuudesta johtajasta neljä täytti varhaiskasvatuslain mu-kaiset kelpoisuudet. Varhaiskasvatuksen opettajia päiväkodeissa oli yhteensä 22, joista kolmellatoista oli vaadittava kelpoisuus tehtävään.

6.6 Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto on tarkastanut Pohjois-Suomen 35 kunnasta viiden kunnan 30 päiväkotia. Päiväkodeissa on ollut yhteensä 444 toimintapäivää. Päiväkotien hen-kilöstömitoitus on alittunut tarkasteluajanjaksolla kolmena päivänä, joka on 0,68 % kaikista päiväkodin toimintapäivistä.

Tarkastetuissa päiväkodeissa on ollut 140 lapsiryhmää, joissa on ollut yhteensä 1 769 toimintapäivää. Ryhmän enimmäiskoon ylityspäiviä on tarkasteluajanjak-solla ollut 30, joka on 1,70 % kaikista lapsiryhmien toimintapäivistä.

Aluehallintovirasto on tarkastellut myös ryhmäkohtaista suhdelukua. Ryhmäkoh-tainen suhdeluku on ollut yli seitsemän 59 päivänä 1 769 toimintapäivästä, joka on 3,34 % kaikista toimintapäivistä.

Aluehallintovirasto on tarkastanut kahden steinerpedagogisen päiväkodin opetta-jien ja päiväkodin johtajan kelpoisuudet. Kyseisissä päiväkodeissa osa steinerpe-dagogisen koulutuksen saaneista ei ole suorittanut vaadittavia lisäopintoja.

6.7 Ruotsinkielisen sivistystoimen yksikkö

Tässä luvussa selostetaan valvonnan tulokset kaksikielisille kunnille erikseen. Kunnat ovat mukana myös muissa aluekohtaisissa yhteenvedoissa. Niiden kun-tien osalta, joilla on eriytetty ruotsinkielinen hallinto, tässä luvussa ovat mukana vain ruotsinkielisten päiväkotien tulokset.

Aluehallintovirasto on tarkastanut 32 kaksikielisestä kunnasta kuuden kunnan 57 päiväkotia. Päiväkodeissa on ollut yhteensä 1 140 toimintapäivää. Päiväkotien henkilöstömitoitus on alittunut tarkasteluajanjaksolla 52 päivänä, joka on 4,56 % kaikista päiväkodin toimintapäivistä.

Tarkastetuissa päiväkodeissa on ollut 284 lapsiryhmää, joissa on ollut yhteensä 5 630 toimintapäivää. Ryhmän enimmäiskoon ylityspäiviä on tarkasteluajanjak-solla ollut 18, joka on 0,32 % kaikista lapsiryhmien toimintapäivistä.

Aluehallintovirasto on tarkastellut myös ryhmäkohtaista suhdelukua. Ryhmäkoh-tainen suhdeluku on ollut yli seitsemän 363 päivänä 5 630 toimintapäivästä, joka on 6,45 % kaikista toimintapäivistä.

Aluehallintovirasto on tarkastanut neljän steinerpedagogisen päiväkodin opetta-jien ja päiväkodin johtajan kelpoisuudet.

Liitteet

Liite 1: Valvontaohjelmantulokset taulukkomuodossa

Perustiedot	ESAVI	ISAVI	LAAVI	LSAVI	LSSAVI	PSAVI	Kaikki AVIt yht.
Kuntien määrä	9	15	4	12	22	5	67
Valvontapäätösten määrä	19	15	5	13	22	5	79
Päiväkoteja tarkastettu	161	127	21	43	126	30	508
Ryhmien määrä	972	450	107	196	533	140	2398

Henkilöstömitoituksen tarkastelu

	ESAVI	ISAVI	LAAVI	LSAVI	LSSAVI	PSAVI	Kaikki AVIt yht.
Päiväkotien tarkasteltujen toimintapäivien määrä	3234	2643	441	864	2621	444	10247
Henkilöstömitoituksen alituspäivien määrä	131	4	2	3	12	3	155
Henkilöstömitoituksen alitus% päivistä päiväkotitasolla	4,05 %	0,15 %	0,45 %	0,35 %	0,46 %	0,68 %	1,51 %

Ryhmien enimmäiskoon ja suhdeluvun tarkastelu

	ESAVI	ISAVI	LAAVI	LSAVI	LSSAVI	PSAVI	Kaikki AVIt yht.
Ryhmien toimintapäivien määrä	19776	9152	2183	4194	10537	1769	47611
Ryhmän enimmäiskoon ylityspäivien määrä	221	19	11	13	114	30	408
Ryhmän enimmäiskoon ylitys % päivistä	1,12 %	0,21 %	0,50 %	0,31 %	1,08 %	1,70 %	0,86 %
Ryhmän suhdeluvun 7 ylityspäivien määrä	2314	207	71	135	245	59	3031
Ryhmän suhdeluvun 7 ylityspäivät % päivistä	11,70 %	2,26 %	3,25 %	3,22 %	2,33 %	3,34 %	6,37 %

Aluehallintoviraston toimenpiteet, määrä, henkilöstömitoit- toitus ja ryhmäkoko

	ESAVI	ISAVI	LAAVI	LSAVI	LSSAVI	PSAVI	Kaikki AVIt yht.
Ohjaus	3	3	2	2	6	2	18
Huomion kiinnittäminen	13	6	0	2	6	1	28
Huomautus	0	0	1	1	5	1	8
Valvonta	0	0	1	0	0	0	1
Ei toimenpiteitä	3	6	1	8	5	1	24
Yhteensä	19	15	5	13	22	5	79

Aluehallintoviraston toimenpiteet % osuus, henkilöstömitoi- tus ja ryhmäkoko

	ESAVI	ISAVI	LAAVI	LSAVI	LSSAVI	PSAVI	Kaikki AVIt yht.
Ohjaus	16 %	20 %	40 %	15 %	27 %	40 %	23 %
Huomion kiinnittäminen	68 %	40 %	0 %	15 %	27 %	20 %	35 %
Huomautus	0 %	0 %	20 %	8 %	23 %	20 %	10 %
Valvonta	0 %	0 %	20 %	0 %	0 %	0 %	1 %
Ei toimenpiteitä	16 %	40 %	20 %	62 %	23 %	20 %	30 %

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

2023